

Katedra ruského a francouzského jazyka

Pedagogická fakulta

Západočeské univerzity v Plzni

Jungmannova 1

306 19 Plzeň

tel. 377 63 6171

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Hodnocení: vedoucího

Práci hodnotil(a): Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.

Práci předložil(a): **Mgr. Pavla Lišková**, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor AJ-RJ

Název práce: **Překlad povídky současného ruského autora s komentářem**

---

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autorka si stanovila cíl po prostudování teoretické literatury aplikovat získané poznatky jak v teoretické části, tak především v praktické části – překladu povídky současného ruského autora a zpracovat odpovídající jazykový komentář. Jako další byl stanoven cíl pokusit se nastínit možnosti využití povídky v hodinách ruského jazyka.

Na základě posouzení předložené diplomové práce konstatujeme, že cíl byl splněn částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

První teoretická kapitola je věnována teorii překladu a je členěna na podkapitoly zabývající se druhy překladu, zmiňována je práce překladatele a význam překladatelského procesu. Diplomantka se opírá především o publikaci D.Žváčka *Úvod do teorie překladu a Kapitoly z teorie překladu*, dále čerpá z publikací D.Knittlové, J.Levého, J.Šabršuly, C.Crystala a P.Newmarka. Teoretická část je popisná, obsahuje základní fakta, místy se autorka snaží teoretické poučky doložit konkrétním příkladem úryvku povídky, kterou překládala a poté doplňovala jazykovým komentářem (s.9 – důkaz o epickém charakteru použitého literárního útvaru, s.10 – doložení monologické a dialogické řeči, s.12 – variabilita syntaktické stavby epického textu, s.13 – ukázky vět oznamovacích a tázacích, s. 14 – konstatování a ukázky, svědčící o převládání použití sloves ve tvaru 1. a 3. osoby a minulého času, dále na s.14-15 nalézáme tvrzení a příklady svědčící o výskytu přídavných jmen slovesných a přechodníků. Několik příkladů je věnováno charakteristice slovní zásoby analyzovaného textu s uvedením příkladů anglicismů, hovorových, zastaralých či knižních výrazů (s.16-17). **Nalezení vět tázacích a oznamovacích apod. (viz výše) považujeme za triviální, více pozornosti mohlo být věnováno konkrétní slovní zásobě s vyjádřením k možnému posunu ve významu na základě konkrétního úryvku (spojení). Toto naše tvrzení platí především pro další pasáže věnované jazykovému komentáři analyzovaných textů.**

Stěžejní část diplomové práce měla být věnována jazykovému komentáři k výběrově analyzovaným povídkám (s.18-30). Je nutné konstatovat, že autorka se v komentáři drží jakési šablony, zahrnující pojmy překladatelské metody, ekvivalent přímý, kontextový, funkční, transformace lexikální, kalkování, dále pojednává o typech lexikálně-sémantických záměn (konkretizace, generalizace, modulace – s.22-23) a vše dokládá

vyhledáním vhodného příkladu v originále a svojí variantou použitého překladu určité konkrétní věty. Obdobným způsobem pojednává o grafické transformaci a zdůrazňuje na rozdíl od češtiny častější použití syntaktické kondenzace pomocí přechodníkových a participiálních konstrukcí. Pozornost stručně věnuje lexikálním transformacím, které opět dokládá několika příklady. S uvedeným konstatováním či zařazením některých příkladů se vždy neztotožňujeme, některé považujeme za chybné, ale především nedostatečné. Např. věta na s.26 neodpovídá ruskému kontextu a je neúplná: *но сегодня мало что напоминает город, любимый по книгам, прочитанным мной в те годы.* – „ale dnes jen málo připomíná město, které jsem si oblíbil v knihách, přečtených v dobách.“ Na téže straně větu „*Девушки хорошели*» přeloženou jako «*Divky se stávaly hezčí*“ bych lépe zněla a odpovídala originálu v podobě „Divky byly stále hezčí, příp. /děvčata byla stále hezčí/. Větu „*Родаки на дачу уедут*» překládá autorka nesprávně neutrálním výrazem „Rodiče odjedou na chatu.“ (s.27). V češtině není běžné spojení „Dostal jsem se do kaše“. Pokud použijeme ustálené spojení, pak ho neměníme a mělo by znít „Dostal jsem se do pěkné kaše“ (s.29). Příklady, které jsme uvedly jako ne zcela správné, nesnižují pochopení textu, ale snižují samotnou expresivitu textu. Tento postřeh není ale nejhorším prohrěškem při zpracování diplomové práce.

Jazykový komentář sice některé příklady dokládá, ale působí šablonovitě, otrocky a násilně vytrhává z kontextu potřebná spojení a podobá se spíše počítačovému překladu než uměleckému. Máme-li celkově hodnotit jazykový komentář, nalézáme v něm jen velice málo toho, co lze považovat za komentář uměleckého textu. I když současné povídky obsahují řadu hovorových aj. expresivních výrazů, nijak zvlášť se to v podání diplomantky neodráží. Nevěrohodně působí např. formulace: „*Technik похледел на врага с мрмой вычиткой а преквапенё а тѣжкопáднё рёкл: „Ты бр’о, ххлапец!*“ (39).

Za závažné považujeme, že diplomantka při sporých konzultacích nepředložila originál textu a ani vlastní komentář k překladu. Originál dvou povídek je pouze přiložen k práci a neměli jsme ho k dispozici při zpracování práce. Nebyl dodržen princip postupného zpracování komentáře s porovnáním jednotlivých alespoň výběrově zvolených úryvků v ruštině a češtině. Z předloženého nelze hovořit o jazykovém komentáři literárního textu v pravém slova smyslu, pozornost není vůbec věnována expresivitě textu, derivačním zvláštnostem, posunu ve významu lexémů apod. Uvedené považujeme za největší nedostatek, proto v bodu jedna konstatujeme jen částečné splnění vytyčeného cíle.

Druhá kapitola je věnována možnostem využití povídky ve výuce. Autorka konstatuje, že povídky či jejich ukázky nejsou pro úplné začátečníky. Úvodní pasáže podkapitoly 3.1 (s.43-46) považujeme za zbytečné (Jak se dělí epika, definice povídek a jejich hlavní prvky atd.). Nalézáme zde zmínky o obou autorech povídek a úkoly typu přečíst a přeložit povídku, což považujeme bez předchozí přípravy za nereálné; dále je patrná snaha o uplatnění mezipředmětových vztahů s přihlédnutím k ruským realitám – v povídce o jolce – „Jaký svátek je v povídce zmíněn“ apod. (s.50). Doporučovaná hra na tlumočníky je nereálná, žáci nemají potřebné znalosti slovní zásoby. Konstatujeme, že autorka předložila jakési náměty, působící útržkovitě, neúplně a částečně i nevěrohodně. Připojený slovníček je z velké části neúčelný (naprosto zbytečně jsou zařazeny i shodné předložky s češtinou: v, s, osob.zájmeno она či я).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

K formální úpravě nejsou zásadní připomínky, snad jen je zbytečné číslovat úvod, resumé atd. Práce je napsána celkem pečlivě a přehledně v českém jazyce, obsahuje 59 stran, bibliografický aparát a 3 přílohy (2 povídky v originále a dotazník). Odkazy se snaží autorka dodržovat.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Celkový dojem z posuzované práce je velice smíšený (viz hodnocení uvedené v bodě 2). Domníváme se, že pokud by autorka provedla důkladný a odpovídající komentář ke zvolenému textu, získala by dostatek příkladů, které poté mohla využít v praktické části a stejně tak je uvést v samotném závěru práce. Závěr diplomové práce (s.60) hodnotíme z výše uvedeného důvodu jako nekonkrétní, neboť konstatování, že „překlad není vždy snadný“ či „jak dopadne překlad textu záleží převážně na překladateli ..!“, skutečně nic nevypovídají a ani nemohou vypovídat z důvodu nedostačujícího a neodpovídajícího zpracování. Z výše uvedených důvodů doporučujeme diplomovou práci k obhajobě se značnými výhradami.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Uveďte konkrétní příklady sémantického a stylistického posunu v analyzovaných textech.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: dobře

Datum: 21.08.2013

Podpis: Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.